

Basniza un skola.

Misiones augti us Fidschi-falahm.

Misionars Webs ne sen us misiones swelkem Mehlburnas vilsefta stahstija pahr saweem pedishwojumeem us Fidschi-falahm schahdi:

Pee Fidschi-falineekem wifas wezahs paganu buhshanas un eera-schahs ir issudushas un zekotaji nemas negrib tizeht, ka fchi tauta ar sawu laipnigu, iswezigu istureschanos un jauki fkanoshu walodu efot tee pachchi wezee meschoni un zilwelu ehdeji, kas agrak fche mita. Manum ir fche pee rokas no waldibas isdoti skaitli pahr tagadejo tautas stahwolli, bet no scheem pa dafai ween war sprest pahr krisigahs misiones augleem wian widu. Ihstenee augti nam wis ar skaitleem peerahdami. Starp tagadejeem 130 tuhst. Fidschi-falu eedshwotajeem ir 3500 Eiropeeschu un 111 tuhst. 700 eedsimtu falineeku; wisi ziti ir Nihneeschu un enahkuschu strahneekti no zitahm falahm. No scheem 111 tuhst. 700 eedsimteem Fidschi-falineekem pahri par 100 tuhst. apmelsle muhsu krisigahs deewalaposhanas basnizas. Tas ir teesham apbrihnojami leels skaiti! Efams wehl 50 gadu atpaka fche nobija neweena krisiga zilvela, fchodeen fche naw wairs neweena, kas kaiji nosaultos par paganu. Lai gan ari warbuht fchu un tur wehl atrodahs kahdi seleni pagani, tad tomeht tee ne-edroschinajahs, to kaiji apseezinah. Kad pimo reiss tur enahzu, tad tahdu wehl bija deewegan, — it ihpachi manu apgabal, Newa. Utminos wehl itin labi pah kahdu sphezhigu, niknu un negantu jaunelli ar gareem, issaukeem mateem, kas, taipni manu preefchha nostahjees, manum beskaunigi skatijahs azis un fazija: „es esmu pagans un ari gribu pagans palist!” — itin ka gribetu teepetes un lepotees ar sawu pagana tizib. Bet tahdu zilvelu tagad wairs newaid. Gandrighs negrib tizeht, ka schini sem, kas tadschu preefch 50 gadeem bija pilna ar paganu elfa-deewu nameem, fchodeen ne-atradis wairs itin neweena pafcha elka nama. Isgahjuschha svehtdeena tur Deewa wahrdi tika pafludinati 1255 Deewa namds, un ta tas it il fwehdeenas.” — Til tahtu fchi misionara leeziba, pahr kuras pateefibu neweens prahlangs zilwels ne buht neschaukisees.

Kahdu laiku atpaka kahds Wahzu profesors, barons von Hübner wahrdi, apmelleja Fidschi-fala. Schis wihrs trihs reis bija zelotis ap wifus pafauli un pee tam, finams, ar dauds semehm un tau-tahm dabujis eepashtees. Wirsch nu fche us Fidschi-falahm wifus smalki ismekleja un wifus, ar kureem til tur satikahs, it gruntigi is-klauschinaja, zaur kahdeem eemesleem Fidschi-falineeki azihm redsot til brihnischkigis efot pahrwehrtsches. Wirsch peenahza pec kahda misionara, un ari ar to fahka apjautatees. Lai gan pats Romeeschu-Katolu tizigs buhdams, wirsch tomeht ta runaja us misionaru: „Man jasaka, ka ta pahrwehrschahs, kas fche notikuses, ir apbrihnojama; to neweens prahlangs un patefigs zilwels newar noleegt. Bet labprah gribetu finaht, ka tas wareja notikees. Esmu pahr to runajis ar kahdeem waldibas eerehdneem. Tee faka, ka wifus tas efot waldibas nopolns.”

„Ja gan,” ta misionars atbilde, „bet ka tad tas ir faprotams, ka fchi pahrwehrschahs jau bija notikusi, pirms wehl fche kahrtiga waldishana bija egruntejusees?”

„Pilna taisniba,” Hübner atbilde, „esmu ari runajis ar zi-tem tirgotajeem, un fchee domaja, ka zaur tirdneebu eedshwotaji til tahtu tukuchi us preefch.”

„Ja gan,” ta atkal misionars atteiza, „bet ka gan to faproti-feet, ka fche wifus jau bija pahrwehrtsches un labu, pirms wehl fwehshirgatagi eedroschinajahs, fche apmestees?”

„Tamdeht jau,” ta nu atkal otrais atteiza, „tamdeht pee jums, ka pee misionara, esmu peenahzis. Luhgtu nu ari jums, man fazih, ka juhs fchu leetu faprotet?”

Un misionars atbildeja ta: „Schu leelo pahrwehrschahs, kas ir notikuses, jums zitadi newaru isfaldrot, ka tilai ween'weeniga wihs, Ja juhs jau, barona fungs, pahr wifus to, ko juhs redset, til wareni brihnatees, zik dauds wairak man nam jabrihnahs! Juhs to ewehroject, weenreis ween fchu salu apmekledami, un es wifus to pamasham, gadu starpas esmu redsejis noteekam preefch sawahn azihm. Saprast es to til waru us weenig wihs: „Es tigu eelsch Deewu un fche redsu Deewa Gara un Deewa wahrdi brihnischkigu atjaunojshanas un atdshwinaschanas spehku!”

Un barons, lai gan Romeeschu-Katolu tizigs buhdams, tomeht pallanija sawu galwu un fazija: „Tapat ari es to faprotu!”

Stahsts is behrnu dshwes.

Rahds nepashstams laikrafska „Friedensbote” stahsta ta:

„Sawds behryna gaddis reis pee broksta galda biju negants, un tehws us mani fazija: „Behter, neganteem behrneem jastahw ahrā preefch durwihm. Eij un nostahjees tur preefchnama tumchajā kaktā! Pezh 10 minutehmu temi atkaf atwedishu atpaka!

Es nokahyu no krehflika, til ar molahm ween notureju asaras un schaulestschahu, un dariju, ka man bija pawehlehts. Laiks pagahja itin lehnam, es jutos toti nelaimigs un ruhltas asarinas man nobira no waigeem.

Tie us reis durwihs atwehrahs un mans masais brahls Jahnitis peenahza kakt. Lihdszeetigi wirsch manim esfaktijahs azis, un tad fazija: „Behterit, es tawa weetā gribu buht negants. Nahz, ee-eij atkaf istabā!” — Lad mani zaur durwihm eebihdija istabā eefchā un pats eestahjahs kaktā. Es til ar bailehm ween tuvojos broksta gal-dam, — bet tehws mani itin laipnigi nehma pee rokas un atkal nofesh-dinaja eerastä weetā. Droschi wareju finaht, ka wirsch nu wifus negantibus man bija peedewis. Tilkai pahr to bija jahedajahs, ka ma-sajam Jahnitscham newainigam manu weetā bija jastahw kaktā. Un tehws teesham wixam lika stahwet wifus nofazito laiku.

Kad 10 minutes bija pagahjuschas, tad wirsch maso, labyrahtigo grebzineeku ee-aizinaja eefchā, panehma muhs abus us fleypja un muhs firschnigi nosluhystija. Ak, zik gauschi tores miheleju sawu tehu, zik gauschi miheleju sawu maso brahli!

Schö maso notikumu wehlaiki zitada suna wehl otru reiss esmu peedshwojiss. Kad biju pee-audis, tad zilwelu ihstenais gala mehrkis man issuda no azihm, un es dshwou, padeweess fchihis pafaules ishizibai un winas kahribahm. Bet fids manim bija nemera un behdu pilna. Te manas domas us To tika gressas, kas man par brahli bija valjis un pelnitio fodu preefch manim us fewis bija nemis. Un Wirsch eestahjahs manu weetā; Wirsch rendeja ta debefu Tehva du-fmas; Wirsch manim gahdaja pilnigu peedoschau un manu fidsi atkaf pataisija weeglu, preezigu un lihgsmu. Ak, zik toti nu tagad mihiolu sawu Pestiata, zik toti sawu Tehvu debefis!

Diwas misiones beedribas.

Pezh pateefibas, tikai diwas misiones beedribas pastahw, proti Jesus Kristus misiones beedriba un wella misiones beedriba. Tas gan drusfu smalki buhtu jahahdom. Un tamdeht ari lasitajeem pa-fneegsim kahdus skaitlus. Nupat Amerika ir aprekhinahts, ka wella misiones beedriba preefch brandwihna pa gadu isdod — 900 milj. dolaru (1 dolars ir lihds 2^{1/2} rubleem). Tani pafchā sem preefch tabakas iseijot 600 milj., preefch maises 500 milj., preefch galas 300 milj., preefch daschadahm drehbehm un ziteem audumeem 237 milj., preefch skolahm 85 milj. un preefch Jesus Kristus misiones beedribas — 3^{1/2} milj. dolaru. — Beena gadā wisi Parises teateri eem 25^{1/2} milj. franku, — kurai misiones beedribai gan fchi nauda kriht par labu? — Un nu, mihiakis lasitajs, pahrskati sawus pafcha gada eenahkumus un isdwemus. Zik gan katra no schihm abahm misiones beedribahm no Lewis dabon?

H. A.

Aperejum.

1. No tizibas.

Tizibā fidsi atkal pefleensahs Deewa firdij; tad mehs bauldam schehlasti. Bet tizeht waijaga. Tayat ka zilwels newar dser, kad wirsch muti natura pee dseramā traufa, tapat ari eefch mums nenahk dshwibas spehks, tad mehs tizibā neturamees pee dshwibas awota. Ar uslubloschanu ween nepeeteek, waijaga dser.

Karatees waijaga tizibā pee Pestiata. Wagoni, kas nekarahs pee lokomotivas, paleek stahwot un netek lihds.

Nedshwos zilwels, finams, ari ir zilwels, bet — nedshwos. War pee Pestiata karatees ka nedshwos lozkkis pee meefas, ka kokahja pee kropka. Wina ari ir lozkkis, bet — no kola.

2. No deewalu hgschanas.

Deewaluhgschanas firdij til pat waijadigs, ka pulsstenim uswilk-schanas, jo gitadi tas notek. Ta firdij arweenu waijaga tapt uswilkta, lai ta dabutu muhschibas spehkus.

Dahwanas.

Kurlimehmo skolai par labu ir fchi gada Junija, Julija un Au-gusta mehneschōs pa-fneegtas schahdas dahwanas: No Stenges-Wadaf-tes draibees, par 1888. gadu, 5 rubl. 8 kap.; no Jelgavas Latv. pilfehtas dr. zaur mahz. Grafsa fgu, par I. pusgadu 1889. g. 20 rubl.; no Bahrbeles dr. zaur mahz. Grunera fgu 10 rubl. 69. kap.; no Salwes dr. 15 rubl.; no Dignajas dr. 25 rubl.; no Dinaburgas dr. 9 rubl.; no Sihkles dr. 5 rubl.; no Boneveschās dr. 15 rubl.; no Chdes dr. zaur prahwestu Räderu fgu 2 rubl.; no Skrundas dr. 5 rubl. 57 kap.; no Lipaiku dr. 2 rubl.; no Snehyoles dr. 1 rubl.; no Kabilas dr. 10 rubl.; no Balgales dr. 3 rubl.; no Talsu Latv. dr. 3 rubl.; no Stendes dr. 7 rubl.; no Nurmuishas dr. 10 rubl.; no Engures dr. 7 rubl.; no Bez- un Jaun-Saules dr. 1 rubl. 65 kap.; no Gramdas dr. 10 rubl.

Leela pateiziba latram dahwanu pafneesejam! Jelgawa, 1. September 1889. Skolas preefchneezi.

Winneti, latrs 500 rubl. leels.											
fehr.	bil.	fehr.	bil.	fehr.	bil.	fehr.	bil.	fehr.	bil.	fehr.	bil.
83	45	3,067	4	7,674	6	11,985	37	15,659	23		
91	38	3,213	47	7,747	23	12,082	21	15,734	42		
155	5	3,257	1	7,798	45	12,154	36	15,884	10		
159	50	3,418	22	7,859	15	12,181	18	15,930	13		
315	14	3,421	34	7,873	40	12,226	38	16,008	42		
322	45	3,449	20	7,891	7	12,284	44	16,013	47		
330	40	3,618	27	7,968	12	12,363	34	16,200	49		
335	11	3,676	38	8,046	45	12,364	20	16,267	25		
352	38	4,079	34	8,154	14	12,629	25	16,340	12		
365	31	4,160	17	8,422	5	12,687	49	16,382	8		
365	41	4,167	24	8,658	44	12,788	19	16,438	18		
399	38	4,292	24	8,679	42	12,922	15	16,456	9		
447	24	4,513	12	8,710	15	12,977	14	16,511	40		
545	40	4,613	7	8,761	49	12,986	8	16,541	34		
574	26	4,656	36	8,764	39	13,102	50	16,723	25		
632	14	4,788	42	8,806	7	13,215	37	16,945	6		
712	17	4,797	30	8,811	33	13,239	11	17,052	23		
732	45	5,016	12	8,847	15	13,246	49	17,185	43		
762	35	5,110	16	8,914	11	13,307	20	17,410	1		
768	8	5,124	38	8,950	49	13,338	40	17,436	27		
824	40	5,313	32	9,159	13	13,361	46	17,445	27		
922	19	5,373	48	9,200	29	13,371	12	17,460	3		
954	38	5,443	45	9,216	35	13,382	49	17,467	34		
1,039	9	5,518	41	9,430	47	13,521	2	17,502	47		
1,366	23	5,663	13	9,509	49	13,541	20	17,509	26		
1,559	39	5,774	17	9,520	4	13,561	30				